

B A J A

Előfizetési árak
 Egész évre . . . 5 frt — kr.
 Fél " . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
 Tanulóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések
 a legutányosabban számítottak.

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
 Szent-Antal utca 208. sz. a.
 A SZERKESZTŐHÖZ.

Az előfizetési pénz és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Az általános ifj. egylet alakításáról.

Örömmel üdvözljük azon eszmét, hogy egy ált. ifj. egylet alakítsák.

Sajnálattal constatálom én is azon keserű meggyőződésemet, hogy Baján az ifjúság oly elkülönítve él egymástól, — miként a „Baja“ 39 ik számában e tárgyról czikkező ur is állítja, hogy vannak számtalan itt született fiatal emberek, kik nem is ismerik egymást. Ennek okát feleslegesen tartom bonczkés alá venni, — nagyon is ismeretes az előtűnk.

E társadalmi baj orvoslásul megpendítették Don Cásár és Kiämer Rezsó urak egy általános ifjúsági egylet alakítását, minnek létre jöttét sokan kétségbe vonják.

Belátásom szerint is, ez ugyan nagy munka, de azért mégsem lehetetlen. Nagy feladat azért, mert a helybeli ifjúság között, valláskülönbséget érte, oly magas válaszfal emelkedett, melynek ledöntéséhez erényedetlen szorgalom, kitartás és önfeláldozás kívánatik; továbbá hiányzik ifjúságunknál a minden társulás főtényezője, — az egyetértés.

De azért még sem tartom e terv kivételét lehetetlennek, mert nem hiszem, hogy egy civilizatioiban oly előrehaladt város, mint Baja, — ifjúsága nem tudna lelkesülni szép, jó és nemesért; hogy pedig egy ily egylet fennállásában mind e három tulajdonság összpontosulva van, — az eivítázhatlan. S hogy valaki vissza-

vonná magát azért, — mert az egylet felekezeti nélküli legyen, — azt nem is merem gyanítani, — mert ma már mindnyájan azon meggyőződésben élünk, hogy egyformák vagyunk s egymás segélyére szükségünk van.

Városunk szellemileg oly szegény, hogy se nyáron, sem pedig télen nem nyújthat az ifjúságnak semmiféle lelki tápot, nemes szórakozást, minél fova kell, hogy minden ifjunak, rend és rangkülönbség nélkül, leghőbb óhaját képezze egy a művelődés előmozdítására hivatott egylet létesülése.

Pirulnunk kell minden idegen előtt ki városunkban időz, midőn azon kérdésére, van-e a helybeli ifjúságnak egylete, „nem“-mel kell felelnünk.

Az egylet működésének részleteiről, nem látom még elérkezettnek az időt, hogy itt avval bővebben foglalkozzam; csak az e tárgyról már közölt eszme cserékre akarom véleményem rövid vázlatát elmondani.

K. R. ur az alakulandó egyletet a néhai kereskedelmi egylet mintájára véli csak megalapíthatónak. E nézet az enyémmel nem egyez meg. Mert az említett egylet bukását a belviszálykodáson kívül a kivihetetlen luxus is idézte elő; mert egy oly egylet, mely 140 taggal bír, kik közül kétharmadrésze a havidíjat nem fizeti be rendszeren, (elég sajnós), egy oly egylet nem tarthat nagy salont, biliárd asztalokat, fényes butorzatot, szolgákat stb. egy oly egyletnek luxuriós háztartással buknia kell.

világosultabb s emberiesebb. A mi a felvilágosultságot illeti, e tekintetben korunk ellen nem lehet panaszunk, mert valóban oly sok s nevezetes fölfedezés történt benne, a melyenről a régibb korok legmerészebb gondolkodói még álmodni sem mertek volna. — Felvilágosodottságának legnagyobb bizonyossága azon tülelem, mellyel az olyan új nézeteket fogadja, melyek megszokott s előszeretettel ápolit régi nézeteket s meggyőződéseket igyekeznek megdönteni s uralmuktól mindörökre megfosztani. A felvilágosultság következménye az emberieség, mely amaz karöltve jár, minthogy mindkettő az emberi lélek két tehetségének az ismerős és akaró képességnek megtestesülése.

Miként tisztult, világosult és nemesült az embernek önmagáról való ismerete, ezáltal nem szándékozom arról szólni. Elég lesz, ha kiemelem, miként az egyéni méltóság elismerés-ként korunk jelszava mindnyájunk számára: szabadság, egyenlőség és testvérség. Az államok s társadalmak szervezete is mindinkább oda irányul, hogy bennök minden egyes számára a lehető legnagyobb jóit és boldogság biztositásukat. Az iskolák, kórházak, biztosító társaságok, közegészségügy, sőt még a portónok jobb szervezete is mind e czel szorgalmata rendezvéek. Sőt a műveltség s barbarság századából ránk öröklött legújabb s egyben nyomort okozó szenvedélynek, a habarcsotagságnak megszüntetésére is megakut az ugyan még kiskorú, de remélhetőleg gyorsan növekvő örökbeke szövetsége.

Czélom ezáltal oda terjed, hogy korunk felvilágosodottságának s emberiségének egy másik tanujelére vonjam a figyelmet, mely a sokáig felreismert, tenezett, méltatlanul ül-

Nézetem szerint czélszerűbb lenne előlegesen egy szerény helyiséget kibérelni, hogy egy társalgó és egy olvasó szoba (nem nagy terem) lenne. Elegans berendezést csak is akkor szerezhetnénk be, ha az egylet valósulása biztos volna. Azért sem ajánlom azon volt egyletet mintaképül, mert a mire nekünk jelenleg nagy szükségünk van: egyetértés, és megelégedés, — az ott nem honolt; és egy oly egyletről mi példát ne vegyünk. Igaz ugyan, hogy ezen egylet „Kereskedelmi egylet“ nevet viselt, de azért nem kizárólagosan kereskedelmi jellegű volt, és bukását sem a kereskedő ifjak okozták, hanem több betolakodott szájhűs, kik ott tündökölni akartak.

K. R. ur azon nézetével, hogy nők ez új társulattól kizárassanak, nem barátkozhatom meg, mert azt practice tudom, hogy nők felvétele a társulat előnyére válnék: 1-ször nők felvétele által az egylet több férfi tagot nyerne, és 2-szor eloszlanék némely fiatal embernél a túlságos fesztelenség és alkalma volna elsajátítani a nőktől ildomosságot. (A nők persze nem jönnek minden nap az egyletbe, hanem csak akkor, ha esetleg felolvasások vagy társalgó estélyek tartatnának, igénybe vehetnék a könyvtárt, vagy részt vehetnének az egylet által rendezett előadásokon és táncestélyeken.)

Kívánatos volna, ha a helybeli iparos ifjúsági-egylet (?) feloszlanék, és egygyé olvadna ezzel, mi szinte gyümölcsöző volna mindkét félnek; mert egyeült erő a kitűzött czélt hamarabb meg-

valósíthatná, és miután a kereskedelem a közéletben az iparral karöltve jár, ifjúsága, a gyakori érintkezés által egymáshoz bizalommal viseltetnék; kölcsönösen szakkiképzés és kitartó munkásságra buzdítanák egymást.

Továbbá a helybeli ifjúság nagyobb része nem nevezheti magát e város szülöttének, okvetlen kell, hogy betegségyező egylettel is birjon. A kereskedelmi ifjúság egy ilyen egylettel bir is, de csak csekélyszámu tagokkal és épen semmi buzgó tisztviselőséggel, de annál nagyobb alaptörke áll rendelkezésére. Nézetem szerint sokkal üdvösebb volna, ha e haladók egylet szövetkezne az új egylettel, vagy mint fióktelep, vagy pedig egységet képezne ezzel.

Oda kell hatni, hogy az egylet az ifjúságnak szórakozást, s a netán előforduló betegség esetén segélyt nyújtson annak, ki arra igényt tart, csak is így lehetne a helybeli ifjúságot koncentrálni, így olvadhatna a helyben, végső vonaglásban lévő néhány egylet egy virágzó társulattá, miért az utókor hálás kegyelettel fogna reánk emlékezni.

Több oldalról azon kérdés merül fel, ki a kezdeményező? E kérdésre határozott feleletet adni nehéz. Csak annyit akarok megjegyezni róla, hogy ne az legyen nekünk mérvadó, hogy ki a kezdeményező, és ne a kezdeményező személye vagy társadalmi állása legyen nekünk irányadó, hanem kezdeményezőkünk mindnyájan egyesült erővel, lelkesülve, és a lelkesedés ne csak pillanatnyi le-

vatása a méltatlanul üldözött állatoknak védelmezése.

Elég szegény ránk nézve, hogy mi csak most ébredünk e nemes gondolkodásmódra, holott Buddha már hat századdal Krisztus előtt nemcsak az állatok iránt való szelid bánásmódot ajánlá hiveinek, hanem a beteg állatok számára kórházakat s ápolók berendezését is parancsolá.

A korunkban lábra kapott emberies cselekvésmód az állatok iránt a felülök táplált gondolkodásmódban állt lényeges változásban gyökerezik. A természet tüneményeinek alaposabb ismerete azt eredményezi, hogy azoknak egybefüggése mind szembetűnőbbé válik. Ama nagy általános igazságot, hogy az anyag örök, megsemmisíthetlen, nyomban követé ama másik igazság, hogy az erő sem enyészik el, hanem szintén megmarad örökké, habár alakjait szüntelen változtatja.

Eme fölfedezéshez csak egy lépés kellett annak kimondására, hogy az élő lények minden anyai különbözősegeik daczára is egyenlőek, vagy a mint Darwin híres elméletét nem sen kifejezni szokták: az emeer a majomtól vette eredetét. E népies felfogása elegendő személetileg fejezi ugyan ki a tárgyat, de a nagy tudós nézetét a mellett, hogy neveltségessé kívánja tenni, nem teljesen adja vissza; mert a darwini elmélet azt akarja bebizonyítani, hogy minden élő lény egy és élő lénytől eredt s alak változásait az életkörülmények változása s az életért folytatott küzdelem közben szerzett szervei átalakulások idézték elő.

Az élő lények szakadatlan láncolatának ennél fogva az ember csak legutolsó tagja: azoktól csak fejlettségére nézve különbözik,

TÁRCZA.

MARISKÁNAK.

Piros leány, piros rózsza,
 Állj meg velem, csak egy szóra,
 Ne félj tőlem, csak ragyogó
 Szemed nézeme,
 Hiszen onnan mosoly felém
 Üdvölgésem.

Piros leány, piros rózsza,
 Állj meg velem, csak egy szóra,
 Ne siess úgy! . . . vagy azt hiszed
 Sokan látnak?
 Adj egy csokot . . . százat adok
 Rádásnak.

Piros leány, piros rózsza,
 Állj meg velem, csak egy szóra,
 Jer olej meg, szerető szív
 Lesz a béréd . . .
 Hiszen oly jó, olyan örö
 Ölelésed.

Piros leány, piros rózsza,
 Hallgass rém, hallgass szómra:
 Megöletél . . . megcsókoltál . . .
 Mi van hátra?
 Gyere velem, szép kedvesem
 Az áldásra.
 (Kenese)

Gubicza Lajos.

Az állatok szellemi életéről.*

(Irta: DR. ÖREG JÁNOS.)

Minden kor örömezt ringatózik maga felől ama véleményben, hogy előzőnél fel-

* Mutatvány Bodnár Zsigmond szerkesztésében a „Magyar Szemle“ havi folyóirat 10. füzetéből.

gyen; hanem használja fel mindenki a maga hatáskörét, buzgólkodik mindenki ezen nemes ügyben, lelkesítsen és barátkoztasson meg másokat is ezen üdvözölendő eszmével, csak is akkor várhatjuk bizony e nehéz feladat megvalósulását.

Ez véleményem és válménye egyzersmind majdnem az összes helybeli kereskedelmi ifjúságnak, kiknek megbízásából ezt nyilvánosságra hozom s csak azt tartom még kötelességemnek kijelenteni, hogy a helybeli ker. ifjúság, mindenkor készséggel fog sorakozni azon zászló alá, melyre testvériség, barátság és a művelődés előmozdítása van írva.

Streit Gyula.

Felhívás.

A műipar emelésének és versenyképessége fokozásának egyik leghatásosabb tényezőjét képezik a szakkiállítások. Ezen, bő tapasztalatok által igazolt meggyőződésben a hazai műipar és a közönség művelésének fejlesztésére hivatott Országos Magyar Iparművészeti Múzeum is, a nagyméltóságú magyar királyi vallás-és közoktatásügyi Miniszter úr helybenhagyásával, időnként egyes iparágakra vonatkozó kiállítások egész sorozatát tervezi, melyeket jelenben a könyvnyomtatás, könyvdiszítés és könyvkötés termékeinek bemutatásával szándékozik megnyitni.

Célja e kiállításnak a keretébe eső nagyszabású iparágaknál, melyeknél a közgazdasági jelentősége a főművelődési terjedésével párhuzamosan nőttön nő, azoknak hazánkban történeti kifejtődését, jelen állapotát és követendő mintáit felmutatni.

Ehhez képest a kiállítás alkatrészeit képezzük:

1. A nyomtatást megelőző korból, a magyar nyelven írt és a legjelentékenyebb hazai vonatkozású latin kéziratok, valamint egyéb, hazánkban létező oly kódexek, melyek kiállításuk fényénél és mintaszerű diszítésükkel fogva figyelmet érdemelnek. Itt fognak helyet találni a *Corvin könyvtár maradványai*, melyeket ugy a hazai mint a külföldi könyvtárakból lehetőleg nagy számmal összegyűjteni igyekezzünk, és a melyeket míg a nagy közönség hazafiai kegyellett fog szem-

lélni, a miniatúr-festészet művelői és a kaligraphusok, kiknek napjainkban diszoklevek, feliratok stb előállítására bő foglalkozást nyujt, haszonnal tanulmányozhatnak.

2. A magyarországi nyomdászat fejlődését feltüntető könyvkiállítás, mely a Magyarországon (bármely nyelven) nyomtatott műveket 1711-ig lehetőleg teljesen, azontúl napjainkig az egyes nyomdákban jellemző vagy díszes kiállítás által feltűnő termékeit fogja magában foglalni. Régebbi idő óta fennálló nyomdánk tekintetében óhajtható, hogy azok az általuk felállítottak óta napjainkig nyomtatott munkák kiválóbbjait időrendes sorozatban állítsák ki, s eddigi termékeik teljes jegyzékének kinyomtatása által a kiállítás érdekességét és taulságos voltát emeljék.

3. A magyarországi könyvkötészet régebbi díszes példányai mellett az ez idő szerint működő hazai könyvkötők munkáinak kiállítása; mely, azt hisszük, ki fogja tüntetni, hogy ugy az alakítás és díszítés szépsége, mint a munka töretelisége és az előállítás költségei tekintetében a magyarországi ipar kiállja a külfölddel a versenyt, és csakhamar a nyomdászat példájára a magyarországi megrendelőket a külföldi piacztól el fogja vonni.

4. Egyes magángyűjtők kiállításai és általában oly nyomdászati érdekességek, melyek a kiállítás céljait előmozdíthatják. Így birjuk egy kiváló gyűjtő igéretét, hogy régi nagy mestereitől származó könyvdiszítványokból álló ritka gazdag gyűjteményét át fogja engedni.

A kiállítás történeti részének rendezésére bizottság alakult, mely alulírtakon kívül Dr. Ballagi Aladár, Csontos János, Dr. Fraknoi Vilmos, Dr. Hegedűs Candid Lajos, Mayláth éla, Dr. Pulszky Károly, Szilágyi Sándor és id. Szinyoi József urakból áll. A bizottság fenntartja magának további, különösen kültagokkal való kiegészítést.

Az újabb könyvnyomtatási s könyvkötési kiállítás rendezésére maguk a kiállítók által választandó bizottságok támogatását fogjuk kikérni.

A kiállítás a Műcsarnoknak az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat által átengedett tág és díszes helyiségiben jövő 1882 ik évi január hó

15-én fog a nagy közönség számára megnyitvatni.

Ezek után felhívjuk a hazai közönség szives figyelmét ezen kiállításra, mely a nemzeti múlt nagy emlékeinek felmutatása mellett jelentékeny gyakorlati célokat is tart szem előtt.

Felkérjük mindazok közreműködését, kik ezen kiállítást részvét-őlők által gazdagíthatják; névszerint

a) a hazai könyvtárak öreit és a magángyűjtőket, hogy folyó évi október hó végéig egyelőre az 1711 előtt bármely nyelven kiadott magyarországi nyomtatványaik betűrendes jegyzékét, valamint a kiállításra szánt diszkötések és kódexek leírását beküldeni sziveskedjenek; b) a hazai nyomdákat és könyvkötőket, hivatkozva az ez irányban hozzájuk intézett felhívásra, hogy a kiállítatni kívánt munkák számát, a mennyiben még eddig meg nem történt volna, ugyanazon határideig jelentsék be.

A kiállítandó tárgyak tényleges beküldésének határidejét a jelentkezőkkel utólag fogjuk közölni, valamint időközben is a kívánandó részletesebb felvilágosításokkal készségesen szolgálunk.

A kiállításra vonatkozó mindenemű közléseket "Országos Magyar Iparművészeti Múzeum Budapest (sugárút, műcsarnok)" czimzessel kérjük ellátni. Kelt Budapestben, 1881. szeptember hó 30-án.

Pulszky Ferenc,

mint a könyvtárak és múzeumok országos főfelügyelője.

Ráth György,

mint az Országos Iparművészeti Múzeum ideigl. vezetője és felügyelője.

Dr. Fejérváry László,

mint a kiállítási bizottság jegyzője.

Apróság.

Dumas mondá egy ízben fiának: — Nos, Sándor, ideje már okosnak lenni; szedd össze magad, nősülj meg. — Ki ne jét vegyem el atyám? szakítá felbe atyját a Demi-Monde szerzője.

Két hölgy találkozik a korzón.

— Ah, ön gyászol kedvesem! — Igen, özvegy vagyok. — Én is... s hány hónap óta özvegy ön?

nek hasznára válik. A herék, ha feleslegessé váltak, nem tápláltatnak, hanem leöletnek.

A pók is mily tökéletesen szövő hálóját arra a célra, hogy benne az eledelőül szorgáló rovarokat megfoghassa. A fecske az építészet szabályai szerint rakja fészket s általában minden madár úgy alkotja, hogy a költés czéljának megfélelőleg rossz megvezető legyen. A hód Amerika ős erdeiben úgy (pitkezik, mintha a vízépítéset szabályait valamelyik műegyetemen tanulmányozta volna. A békák a kiszáradt tóblól egyenes irányban a legrovidebb úton tartanak a víz felé. Sőt a krokodilról is azt tartják, hogy többször kikelte utána egyenesen a viznek tart, s még ha ellen-ez irányba fordították is, vissza fordult a felé. Noé óta ismeretes a galambok azon sajátága, hogy száz mérföldről vissza találnak arra a helyre, a honnét valók. E miatt öket hazai czeleknél postások is használják. A macska, az eb, vissza találnak messze vidékről gazdájuk házához. Mesének tartottuk, midőn az újságból azt olvastuk, hogy a királyné kis kutyája, melyet az udvar eltávoztak. Gödöllőn feledtek, két hét múlva egészen elsoványkodva a császári lakba Bécsbe érkezett, s ime ehhez egészen hasonló eset beszél el Perre. Egy savoyai fiú Romában eladta kutyáját s haza ment. A kutyát, hogy el ne szökhesék, bezárták. Azonban még is, mielőtt szerét tehetné, megugrott az, s mielőtt rövid idő alatt egészen elsoványkodva felül érkezett. A számarat ostoba állatnak tartjuk; mit mondjunk hát a következő esetről? Az Ister nevű hajó 1816-ban Gibraltárból utra kelt s ezen volt egy kölykuszottú fülű számar is. A hajó az indulási helytől 300 kilométernyire Spanyol-

— Két éve már!
— Ah önnek mindig jobban kedveztet a sors, mint nekem.

Modern gyermek k. Mama: Ugyan te Margit, egy idegen varrónó a te nevedre szóló számlát küld, mi dolog ez?

— Margit: Hát tudod mama az ugyan, hogy nagyobb babám számára most már a házon kívül dolgoztatok.

Egy lángyörös haju fősvény az utcán egy koldusra akadt.

— Adjon az ur egy hatost, — rimáukodik a koldus.

— Nem szégyenled magad, olyan sokat kérnél?

Kérek hát egy susster tallért?

— Nem adok.

— Legyen hát olyan jó, adjon egy krajczárkát.

— Nincs nálam apró pénz:

— No hát akkor — kiáltott a koldus, kalapját fejére vágva — legalább engedje meg, hogy ezt a szivarcsutkát meggyújthassam a hájánál.

Bálba készült a menyecske, de az öreg férjnek sehogy sem tetszett a dolog.

— Ugyan mit gondolsz feleségem, néikütem, egyedül menni a bálba?

— Féltékeny bohó, hisz a kapitány ur el fog kísérni.

— A telephon Münchenben.

Egy müncheni polgár és szavakkal állított be a telephon igazgatóságához:

„Vezessen házamhoz egy huzalt az udvari serfőztől.“

„Miért?“ kérte az igazgató.

„No hogy mindjárt megtudjam, mikor csapóznak“ felelt a polgár.

Egy lengyel zsidó a lipcsei nagyhirű vásárra szándékozott menni, de új házasa lévén, s utóddal nem birván, lelkiismeretbe vágó dolognak tartotta, fiatal nejét ily hosszú időre magára hagyni: a szép menyecske azonban és szavakkal biztatta őt, hogy csak menjen a gseft után:

„Ha a jó Isten — ugymond — meg akar bennünket gyermekkel áldani, akkor nincsen szükségem rád!“

** Hirdetmény. BAJA szab.

kir. város kapitányi hivatala részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Baja városában és annak külterületén tartózkodó itthelyi, valamint az idegen csapa-

de tehetségeire nézve nem. Vagy a mint e tényt egy természettudós kifejezé: „Az állatvilág nemcsak testi, hanem lelki s erkölcsi tekintetben is olyan, mintha az embert alkotó részeire osztanók székkel, mert az embernek szellemi tulajdonságai, még a legmagasabbak sem véve ki, az állatvilágban bizonyos fokig kiképződve vannak, vagy legalább annak alapelemei benne rejtőznek.“

Ha nem egyes állatot, hanem az egész állatvilágot vesszük tekintetbe, megtaláljuk ott az ember összes szellemi képességeit: az okosságot s ostobaságot, jóságot s gonoszságot, bátorságot s gyávaságot, háladatosságot s hálatlanságot, engedelmesseget s dacot, egyszerűval egész társadalmi, művészi, ipari, tudományos és politikai életünk, sőt még nyelvünk is megtalálható az állatoknál.

Nem mondhatók, hogy a régiek az állatok szellemi képességéről teljességgel semmit sem tudtak volna. Már Anaxagoras azt mondja, ha az állatoknak kezök volna, emberek volnának. Aristoteles is azt állítja: hogy az emberi gyermek lelke az állatok lelkétől miben sem különbözik. Virgil a méh családlatos működését szépen festve azt mondja, hogy ezen állatban az isteni léleknek egy része lakik. Sőt Plutarch azot elneben, a kik azt tartják, hogy az állat cselekvés módja az emberevel csak úgy látszik, mintha egyeznék, szoról szóra ezt mondja: „A mi azokat illeti, a kik e tárgyban oly gyámol talanul itélnék, vagy oly szemtelenek, hogy azt állítják, miként az állatok sem örömet, sem haragot, sem felelmet nem ismernek, hanem csak úgy látszik mintha volna, nem tudom mit felelnek, azoknak a kik azt mondják, hogy ekkor azt is meg kellene enged-

nők, hogy az állatok sem nem látanak, sem nem hallanak, sem hangjok nincs, hanem csak úgy látszik mintha látnának, hallanának s hangjok volna, sőt egyáltalán nem is élnek hanem csak úgy látszik mint ha élének. Mert az egyik nem ellenkezik jobban az igazsággal mint a másik.“ Celsius is így nyilatkozik: „ha valaki az égből a földre letekintene, mi különbséget fedezhetne föl az emberek s a méhek és hangyák munkái közt?“

Mindamellett az ókornak e világos nézetei a természet tanulmányozásától elfordult setét középkorban annyira feledésbe merültek, hogy az újabb kor bölcseseti irányának megalapítója Descartes a Plutarch által czífoltt nézet pártjára áll határozottan. Szerinte az állatok gondolkodása, érzése csak pusztá látszat. Lelkük nincs, hanem pusztá gépek. Sőt azok nézetét, a kik azt állítják hogy az állatok lelke a miénkhez hasonló akotásu, az istentagadással egyenrangú véteának tartja, mert az által a lelki szegények az erény utjáról vajmi könnyen letántoríthatnának.

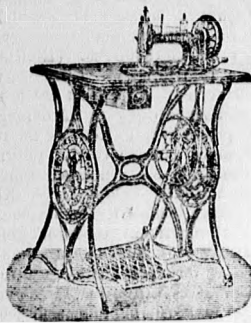
De bármint igyekeztek is az állatoktól elvitatni azt, mintha azok érző, gondolkodó s akár valóságok volnának: nem tagadták el, hogy azok számtalan észszerű cselekvőnyeket visznek véghez. Hiszen csak egy méhkast kelle szüntőre venniök s abban oly tökéletesen szervezett társadalmat szemléltettek, mely az emberinek is méltán mintájául szolgálhatna. Képviselet van ott az alkotmányos királyság kormányformája, termelői, védők s nemzeti osztályjával egyetemben. Mindenki teszi kötelességét s csak addig részesül a közös vagyonban, míg a közönség-

ország partjai mellett hajóterést szenvedett. A hajón levők, állat és ember, partra uszottak s a számar, bár a vidéket nem ismerte, néhány nap múltán gibraltári jászolához talált vissza. A medvét sem valami éles elméjűnek festik s mégis midőn néhányat a Jardin des Plantesben mérgezett kalácsnyal akartak megölni, addig, bármily faánk is, nem nyult az eledelhez, míg csak itató válujában a kéksavat belőle ki nem mosta.

Ezen s az ezekhez hasonló számtalan eset régidőkötől fogva ismeretes s mind arra mutatnak, hogy az állatban kell lenni valaminek, mely őt megfontolásra s annak nyomra cselekvésre képesíti. A körülményeket számba venni bíró, s azok szerint cselekvően cselekvő képességet közönségesen észnek nevezük. E szerint tehát az állatoknak is eszes valóságoknak kellene lenniök.

Azonban sokszor hasznosnak bizonyult szokása az embernek az, hogy a neki nem tetsző magyarázatot más nevelő látja el s azzal többnyire sikerül neki magát a dologtól úgy tüntetni fel, mintha az egészen más volna, midőn így vagy midőn amúgy nevezik. Ha az ember cselekszik öntudatosan, a körülmények megontolása után cselekvően, akkor azt mondják rá, hogy ez esz; ellenben ha az állatnak jelentkezik ez a tüneteny, akkor már nem tesz többé esz a neve, hanem osztón. A szegény állatot nem azért dogradaiták masznává, hogy ésszeségét elismerjék, elegendék meg vele, a nyomorult, ha őstörse van, mert hisz meg jobban járt vele, mint az ember, mivel ha öntudatlanul s akaratlanul cselekszik is, de a természeti kényszerűség ot mindig csálhatatlanul cselekvően ludiya.

Az eredeti SINGER varrógépek

A legújabb és legegyszerűbb szabad. készületek és javításoknál vannak ellátva és a világon a legjobb s legtartósabb

varrógépek.

Ezek minden áremelés nélkül havi részletfizetésre árusítottnak és teljes kezeség nyújtatik.

Használati utasítás ingyen.

Minden másnemű varrógépek becsértéknek. Alkatrészek és javítások olcsón.

Miről ismerhető meg, hogy az ársításra ajánlott

Singer varrógép

valódi a, azaz hogy eredeti gép és hogy The Singer Manufacturing Co., New-York (Amerika) gyárától készült, vagy hogy az Nemzetország vagy Ausztriának többé vagy kevésbé rossz készítménye-e.

— mely utána az gyenge minőségűt minden áron elutasítják. Minden szakember az első pillanatra felismeri a kettőnk közötti különbséget, és feltűnő határon pontossággal s gondtal összeállított alkatrészekről, hogy eredeti SINGER varrógép vagy utánozott gép áll-e előtte, és a szakismerettel nem bíró vendégek különösen a következő külső jelölés kell figyelmébe ajánljuk.

I. Minden eredeti Singer varrógép a melléti kereskedelmi jegyet hordja egyik sztrávján, az 1881 óta elárultott gépek ezen jegyet még a két oldalra is beontva hordják.

II. Minden eredeti Singer varrógép karján a teljes címet viseli: THE SINGER MANUFACTURING CO.

III. Minden eredeti Singer varrógép egy angol nyelvű okmányon van ellátva. Ezen okmányban az illető eredeti Singer-gép száma névelhető, és a The Singer Manufacturing Co. elnökétől, valamint a nyugot- és közép-európai fiúgyűléstől G. NEIDLINGER van aláírva.

G. Neidlinger Budapest, főut.

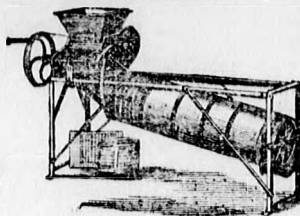
Minden kiállításon az első érdem éremmel kitüntetve.

EZÜSTÉREM PÁRIS 1878.

AIDA

MAJ. 1. 1881.

ARANY ÉREM.

Zala-Egerszeg

MAJ. 2. 1881.

Első díj.

BROGLE J. és MÜLLER

gép- és rosta-lemez gyára BUDAPESTEN

a Margit-hid közelében, készít

Trieuróket változó szitával (konkoly választó)

6 különféle nagyságban.

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatókat,

szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

Gyári raktár

Drescher Gyula

urnál BAJÁN.

Legújabb gyógyjelentés

a megrongált egészségnek a HOFF-féle malatakészítmények általi javulásáról.

Meleg köszönő szavakkal eseteli e cs. kir. káplár azon hatást, melyet a valódi Hoff János-féle készítményekkel elért. — Beszéli nyilatkozata:

Mélyen tisztelt uram!

Trebinje, 1881. július 27.

Köszönetet kell mondanom Istennek s önnek, mélyen tisztelt uram, miután az ön malatakészítménye — melyet barátom küldött — segített s régi erőmet teljesen visszaadta.

Hosszu, tartós gyaloglás által egészségem annyira tönkre jutott, hogy magam már-már végkép elveszettnek hittem, — mégis az ön malata-bonbonja és malata-csokoládéja általi rövid használat után, dacára az itt uralkodó egészségtelen égaljnak és folytonosan nehéz szolgálatomnak, gyorsan megjavult.

E szert minden egyes táborban időző katonának ajánlhatom.

Mély tisztelettel

Rucziczka Ferencz Gyula,

káplár a cs. kir. 3. sz. szekerész-czrednél, 19. hegyi-szekerész-szárad Trebinjében, Hercegovina.

Hoff János urnak, cs. kir. udvari szállító, a cs. kir. feltalálója és egyedüli gyártója a Hoff J. féle malata különlegességeknél, udvari arany é. demkereszt tulajdonosa, magas rendek lovagja, Grabenhof, Bräunerstrasse 2, iroda és gyári raktár I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Hivatalos gyógyjelentés

a helybeli helyőrségi-kórházban használatba jött HOFF-féle malata kivonat-egészségsör és malatabonbonról, melyek a gyógyulás elősegítőjének bizonyultak, nevezetesen a malata kivonat idült mellbajoknál, a malata-csokoládé pedig gyenge emésztésnél és nehéz betegségeknek üdítő és igen kedvelt gyógytápszernek.

Bécs, 1878. december 31.

Dr. Loeff, főtörzsorvos. Dr. Porlas, törzsorvos.

Minden malata készítmény a feltaláló és első készítő Hoff János ovalalalaku mellképét s annak aláírását viseli. Hol a valódiság e jele hiányzik, mint hamisított visszautasítandó.

2 frton alul mi sem küldetik.

Főraktár: Michits István — eladási hely: Herzfeld Jakab urnál.

Csak 1 forinttal

mint a BUDAPESTI hatodik

nagy ló sorsjáték

egy sorsjegyenek árával. játszhatni az 1881. október 19-én megtartandó húzáson

500 értékes nyereményre 500

1-ső főnyeremény egy pompás négyes fogat teljesen felszerelve, értéke **5000 frt.**

2-ik nyeremény egy négyes jucker-fogat értéke **2500 frt.**

3-ik nyeremény egy kettős fogat, teljes értéke **2000 frt.**

további nyeremények, egymint: hintók, hutas lovak, ipar-, arany- és ezüst-tárgyak stb. stb.

Valamennyi nyeremény a bizottság közvetítése folytan közepzenben is értékesíthető.

Ezen sorsjáték a hazai lótenyésztés javára s a budapesti lóvásár emelésére az ugyanitt 1881 október 13-tól 23-ig tartandó lóvásár és loarverés, menkialitás, lódujjás és az ügető-verseny alkalomával fog megtartatni.

Ezen SORSJEGYEK főelárútlási helyisége a

MERCUR

kiadóhivatalának bank- és váltó-üzlete

(Politzer 3.) Dorottya-utca 12. szám a.

BUDAPEST.

Dr. Lengiel nyir-balzsama.

Már maga a növény-folyadék, mely furás után a nyí-fából folyik, emberemlékezet óta a legkitűnőbb szepítő szernek ismertetik; de csodálatos hatást nyer azáltal, ha az a feltaláló előírása után vegyéri uton balzsammá készítettetik.

Ha e balzsammal este az arczat vagy bőrt megkenjük, már a következő reggelre alig látható hátyi-pikelyek hagyják azt el, miáltal a bőr fehér és gyengéd lesz.

Ezen balzsam elsimitja az arczon a ránczokat és himló helyeket, és ifju színt kölcsönöz; általa a bőr fehér, gyengéd és fris lesz, valamint eltávolít minden szeplőt, májtoltot, anyajegyet, orrvér-sséget, bőratkát és mindennemű tisztátalanságot a bőrön. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.

Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapestben, király-utca.

Raktár: **Pozsonyban: Pisztory Félix** Temesvárott: **Tarozay István, Zagrabban: Mitlbach Zsigmond** gyógyszerésznél.